

наша слова

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 7 (1262) 17 ЛЮТАГА 2016 г.

21-га лютага - Міжнародны дзень роднай мовы

Дзень беларускай мовы пачаў святкаваць Інбелкульт

Упершыню ў ДУА "Інстытут культуры Беларусі" (Інбелкульт) адбылося свята, прысвячанае Дню беларускай мовы, у якім удзельнічалі супрацоўнікі ўстановы і слухачы курсаў павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў у сферы культуры.

Вестыбюль інстытута быў святочна ўпрыгожаны, гучалі песні ў выкананні У. Мулявіна і ансамбля "Песняры", была праведзена книжная выставка выданняў сваіх аўтараў, а ў актавай зале адбылася асноўная імпрэза. Кіраўнік установы, прарэктар па вучэбнай работе І.Б. Лапцёнак сказала пранікнёныя словаў аб роднай мове, яе значэнні і папулярызацыі ўстановамі культуры. Затым прысутныя прынялі ўдзел у сумесных чытаннях вершаў беларускіх паэтў. У заканчэнні мерапрыемства была праведзена беларуская дыктоўка. Тэкст узяты з прадмовы да зборніка "Дудка беларуская" Францішка Багушэвіча. Дыктоўку праводзіў былы настаўнік школы, а цяпер начальнік аддзела традыцыйнай культуры і аматарскай творчасці А.Ю. Лозка.

Юлія Лукашэвіч,
метадыст аддзела традыцыйнай культуры
і аматарскай творчасці Інбелкульта.

Уроکаў беларускай мовы ў пачатковай школе будзе гэтулькі ж, колькі і рускай

Беларускую і рускую мовы ў пачатковых класах агульнаадукацыйных школ будзе вывучаць у аднолькавым аўтёме. У апошнія гады цікаласць да вывучэння гісторыі і геаграфіі Беларусі на роднай мове ў школьнікаў вырасла. Пра гэта, адказваючы на пытанні ТUT.BY, распавяла Ірына Булаўкіна, галоўны спецыяліст кіравання агульнай сярэдняй адукациі Міністэрства адукациі.

З наступнага навучальнага года другакласнікі пачнуць вивучаць беларускую і рускую мовы і літаратуру роўную колькасць гадзін, незалежна ад того, рускамоўная іх школа ці беларускамоўная. У школьнікаў будзе па трох ўроках рускай і беларускай мовы і па дзве гадзіны літаратуры. Сёння колькасць гадзін адрозніваецца ў залежнасці ад того, на якой мове вучыцца школьнік. Калі на рускай, то рускай мовы больш.

Пакуль навіна запрашыла толькі ў другім класе, але праз год - у трэцім, а потым - і ў чацвёртым. Такім чынам у пачатковай школе паступова прыйдуць да роўнай колькасці дзвюх дзяржаўных моў. Такая

сістэма ўжо даўно працуе ў старэйшых класах, пачынальна з пятага.

- У нас усё-такі дзве дзяржаўныя мовы: руская і беларуская. І калі з 5-га па 11-ты клас колькасць гадзін рускай і беларускай мовы, незалежна ад мовы навучання, аднолькавая, то чаму ў пачатковай школе розная? - задаецца пытаннем Ірына Булаўкіна. - Праўда, мы не чапалі першыя класы. Там дзеткі пачынаюць вивучаць грамату, вучыцца чытаць. Колькасць гадзін не змянілі, каб дзіця ўвайшло ў моўнае асяроддзе.

Пасловах прадстаўніка Мінадукацыі, вивучэнне беларускай мовы ў школах не абмажоўваецца толькі колькасцю навучальных прадметаў. У сярэдніх школах распрацавана больш за 40 факультатыўных заняткаў, гэта значыць школьнікі па жаданні могуць вивучаць беларускую мову і пасля ўрокаў.

З 2012 гады ў Міністэрстве заўважылі тэндэнцыю: вучні рускамоўных школ па жаданні вивучаюць гісторыю і геаграфію Беларусі на беларускай мове. Напрыклад, у гэтым навучальнym годзе гісторыю Беларусі на беларускай мове захацелі вучыць больш за 18 тысяч вучніў, а геаграфію - калі 500. З кожным годам гэта лічба расце. Па меркаванні Ірыны Булаўкінай, гэта добрая тэндэнцыя.

Таксама з гэтага навучальнага года вучні 10 класаў сярэдніх школ могуць виву-

чаць беларускую мову і літаратуру на падвышаным узроўні. Для гэлага не абавязкова вучыцца ў гімназіі. У такіх класах па трох гадзінамі беларускай мовы і літаратуры ў тыдзень. З наступнага навучальнага года такая магчымасць з'явіцца і ў 11-класнікаў.

Нагадаем, што ў 1990 годзе беларускую мову абавязковілі адзінай дзяржаўнай мовай у краіне. У 1994-1995 навучальных гадах, каля 75% першакласнікаў пайшли ў класы з беларускай мовай навучання. Каля 40% ад агульнага ліку школьнікаў вучыліся на беларускай мове.

Пасля рэферэндуму 1995 года, на якім беларусы выказаліся за двухмоўе, судносіны рускамоўных і беларускамоўных школ змянілася не ў карысць роднай мовы. Напрыклад, у 2012-2013 навучальнym годзе 83% школьнікаў атрымлівалі адукацию на рускай мове, і толькі 17% - на беларускай.

Міністр адукациі Міхаіл Жураўкоў практычна адразу пасля таго, як яго прызначылі міністром, выказаў на дзею, што з часам больш паловы прадметаў у школе будуць выкладаць на "роднай мове". Пра беларускую мову ў сістэме сярэдняй адукациі выказаўся і Аляксандар Лукашэнка. Прэзідэнт здзівіўся, што рускай і нават ангельскай мовамі адвовіцца больш гадзін, чым беларускай.

Наталля Касцюкевіч,
TUT.BY

110 гадоў з дня нараджэння Мікалая Ўлашчыка

Мікалай Мікалаевіч Улашчык (14 лютага 1906, в. Віцакшчына, Койданаўская воласць, Менскі павет, цяпер Дзяржынскі раён, Менская вобласць - 14 лістапада 1986, Москва) - беларускі гісторык, археограф, празаік, перакладчык, мемуарыст. Доктар гісторычных навук. Аўтар навуковых прац па гісторыі ВКЛ, па проблемах летапісання, крыніцназнавства і археографіі.

Нарадзіўся ў сям'і заможнага селянина. У 1924-1930 працаў у Беларускай дзяржаўнай бібліятэцы і Кніжнай палаце БССР. Браў актыўны ўдзел у нацыянальным жыцці Менска. Пачаў публікацыю з 1924. У 1929 скончыў сацыяльна-гістарычнае аддзяленне педагогічнага факультэта БДУ. Арыштаваны 16 чэрвеня 1930 у справе "Саюза вызвалення Беларусі", фактычна за працу ў галіне беларускага краязнаўства. 10 красавіка 1931 высланы на 5 гадоў у Наліск Вяцкай вобласці. Арыштаваны зноў у ліпені 1932 і 10 чэрвеня 1933 асуджаны паўторна; этапаваны ў Марынскі лагер (Новасібірская вобласць); потым у пасёлак Суслава Кемераўскай вобласці. Вызвалены 1948. Выкладаў у Маскоўскім універсітэце. У 1949 звольнены з

1935 без права вяртання ў Беларусь. Працаў ў Беларускай дзяржаўнай бібліятэцы і Кніжнай палаце БССР. Браў актыўны ўдзел у нацыянальным жыцці Менска. Пачаў публікацыю з 1924. У 1929 скончыў сацыяльна-гістарычнае аддзяленне педагогічнага факультэта БДУ. Арыштаваны 16 чэрвеня 1930 у справе "Саюза вызвалення Беларусі", фактычна за працу ў галіне беларускага краязнаўства. 10 красавіка 1931 высланы на 5 гадоў у Наліск Вяцкай вобласці. Арыштаваны зноў у ліпені 1932 і 10 чэрвеня 1933 асуджаны паўторна; этапаваны ў Марынскі лагер (Новасібірская вобласць); потым у пасёлак Суслава Кемераўскай вобласці. Вызвалены 1948. Выкладаў у Маскоўскім універсітэце. У 1949 звольнены з

Bikinėdysia.

Уладзіміру Ягоўдзіку - 60

Уладзімір ЯГОЎДЗІК нарадзіўся 14.02.1956 г. у вёсцы Кастроўчы Слонімскага раёна Гарадзенскай вобласці ў сялянскай сям'і.

Вучыўся ў Дзяртлаў-

скай, Слонімскай, Зэльвенскай школах-інтэрнатах, у 1978 г. скончыў філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. У 1978-1982 гг. працаў у карэспандэнтам Берасцейскай абласной газеты "Заря", рэдактарам Берасцейскай абласной студыі тэлебачання. З 1982 г. жыве ў Менску. У 1982-1990 гг. - супрацоўнік штотыднёвіка "Літаратура і мастацтва", з 1990 г. - рэдактар газеты "Дзеці і мы". Сяббар СП СССР з 1985 г.

Дэбютаваў у друкаваным друкункі ў 1972 г. (газета "Гродзенская праўда"). Выдаў кнігі прозы "Стронга" (1984), "Вочы Начніцы" (бібліятэка часопіса "Маладосць", 1989), "Прыручэнне птушкі" (1989),

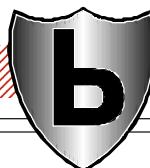
Bikinėdysia.

(Пра У. Ягоўдзіка чытаць на ст. 4.)

ISSN 2073-7033

9 772 073 703 003 >

Справа

Шаркоўшчынскай суполкі ТБМ за 2015 год

1) У пачатку года да нас дайшло выданне Глыбоцкай суполкі ТБМ "Голос з рэзэрвацыі" накладам 60 экземпляраў. Гэта зборнік беларускамоўных вершаў жыхара Глыбоччыны з вёскі Хрыстова Люцыяна Шчаснага. Нас уразіў яго лёс. Росён у ваеннае гадоднае ліхалецце, без бацькі - маці і трое дзяцей. У 14 гадоў ён пайшоў шукаць прыгоду, вандраваў аж да Далёкага Усходу. Пад старасць вярнуўся на радзіму ў вёску Хрыстова. Пасвіту жывёлу ў калгасе і пісаў вершы на беларускай і рускай мовах. Напісаны 11 тоўстых сшыткаў. Райчонак Ада Эльеўна з сябрамі ўжо не адзін раз наведала яго з хворай жонкай у беднай яго хаце ў Хрыстове, арганізуе дапамогу. Наша суполка чыгала і аблікар'ювала зборнік яго беларускамоўных вершаў.

2) Другім аблікар'ем было кніжка "Дзісна ў 1930 – 40-я гады". Выданне "Сумежжа", Паставы, 100 экземпляраў. Гэта частка кнігі ўспамінаў нашага земляка, польскага пісьменніка Эдмунда Кузіновіча "З каралеўскага горада Дзісна праз Слупск да Уроцлава" ў май перакладзе з польскай мовы. Дзісна – гэта адвучны павятовы горад для нашай мясцовасці, а потым – уездны горад. Аўтар успамінаў, былы жыхар Дзісны, апісвае падзеі таго бурлівага часу, якія памятаюць старэйшыя людзі, або чулі аў іх ад бацькоў.

3) Краязнаўчая канферэнцыя ў Германавічах на базе прыватнага музея А.Э. Райчонак, прысвечаная падзеям першай Сусветнай вайны ў нашай мясцовасці. З дакладамі на беларускай мове выступілі краязнаўцы з Мёрскага, Браслаўскага, Глыбоцкага і Шаркоўшчынскага раёнаў і наша зямляк беларус з Даўгайўліса.

4) У Германавічах праведзены пленэр, прысвечаны памяці Рыгора Барадуліна. Сябры ТБМ сабралі камяні ад жорнаў і адвезлі да помніка Барадуліну на могілках.

5) У жніўні ў Германавічах праведзены мнагалюдны "Бульбны фест" з удзелам сябру з Глыбокага. Жанчыны арганізавалі вялікую выставу розных беларускіх страв з бульбай. Гатавалі стравы і на месцы. Гучалі песні пра бульбу і не толькі. Пра-

водзіліся віктарыны і конкурсы пра бульбу і не толькі. Выдаваліся прызы. Выступілі запрошаныя барды.

6) У верасні ў Шаркоўшчыне з удзелам краязнаўцаў і сябру ТБМ адбылася прэзентацыя кнігі Сяргея Вацлававіча "Кароткая гісторыя Міера".

7) Летам у Лужках прынялі ўдзел у прэзентацыі кнігі ўспамінаў нашага земляка Вацлава Стомы "Маё мястечка" пра жыццё і побыт у Лужках у давенны час. Нашы сябры выступілі са сваімі ўспамінамі пра той час і як гэты ўклад жыцця рэзка парушыўся з верасня 1939 года.

8) Летам Райчонак А.Э. правяла экспкурсію па сваім багатым на экспанаты прыватным літаратурным – мастацкім музеі ў Германавічах.

9) Восенню ў Шаркоўшчыне адбылася сустрэча з вядомым беларускамоўным палітыкам Паўлам Севярынцам, які прэзентаваў сваю апошнюю выданні.

10) Такая ж сустрэча адбылася з беларускім палітыкам Ігарам Ляльковым па аблікар'еванні пытання патрэбніці беларусам шэнгенскіх віз.

11) Летам адбылася прэзентацыя кнігі вершаў "Шурпатая дарога", выданніем у Глыбокім накладам 99 асобнікаў. Аўтар кнігі Віктар Сікора, шчыры беларус, сын знакамітага садавода Івана Паўлавіча Сікоры.

12) У 2015 годзе мясцовая паштка, сябар літаратурнага аблікар'я "Світанак" Людміла Ардынская выдала два зборнікі сваіх вершаў: "Мае карані" і "Яблыневы сад". Прэзентавала іх у нашай суполцы ТБМ.

13) У снежні 2015 года тая ж Людміла Ардынская арганізавала ў сваёй вёсцы Радзюкі Шаркоўшчынскага раёна на калгасным клубе літаратурно-музычную вечарыну з удзелам мясцовых мастацкіх калектываў з Радзюкоў, з Шаркоўшчыны і з Каўшэлева. Тут жа прэзентавалі свае вершы мясцовыя пастры Міледзі Кукць і Паляк Надзея Васільеўна. Усе мерапрыемствы праводзіліся толькі на беларускай мове.

Справа

склаў

Уладзіслаў Ляскоўскі.

ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" запрашва ўсіх ахвотных прыняць удзел у IX Агульнанацыйнай дыктоўцы, прысвечанай Міжнароднаму дню роднай мовы, першы тур якой адбудзеца 21 лютага ў сядзібе ТБМ.

Пачатак у 11.00 гадзін.

Кожны ўдзельнік атрымае падарунак.

23 лютага (аўторак)
на сядзібе ТБМ (Румянцева, 13) адбудуцца чарговыя заняткі ў гістарычнай школе "Гісторыя ў падзеях і мальонках" з Алегам Трушавым.

Новы гістарычны цыкл - Беларусь у XX ст.
Пачатак 18.00.

Уваход вольны.

Якім павінна быць "Наша слова"?

Паважаны Алег
Анатольевіч!

Паважаны Станіслаў
Вацлававіч!

Даўно хацеў напісаць вам свае меркаванні аб газете "Наша слова", але не адважваўся, саромеўся. Я ж - дылетант у газетнай справе, нават не маю вышэйшай адукацыі, таму лічыў, што мае разважанні. Вы ўспрымце несур'ёзна, зробіце выснову, што "яйцо вучыць курыцу". І вось надрукованы ў газете ад 3 лютага ліст пісьменніка Сяргея Чыгрына пра газету "Наша слова" прыдаў мне ўпішненасць у тым, што нам трэба ведаць меркаванні простых сябру ТБМ.

Газета "Наша слова" нецікавая для радавых, калі можна так сказаць, чытаючо. Яна яўна прайграе па ўсіх параметрах "Новому часу". Я ўжо некалькі разоў хацеў адмовіцца ад падпіскі на "Наша слова", і толькі ававязак сябра грамадскага аблікар'я ўтрымліваў мяне ад гэтага учынку.

Я цалкам згодны з заўвагамі пісьменніка Сяргея Чыгрына і хачу выказаць яшчэ некаторыя свае меркаванні аб газете. На маю думку здымкі, якія друкуюцца ў газете, павінны быць не толькі якасныя тэхнічныя, але яшчэ адпавядальнікі мастацкім, эстэтычным якасцям. Я разумею, што здымкі аматарскія, але ж занадта ўжо

гэтыя аматары навічкі. Уражанне ад іх здымкаў такое, што яны ўпершыню ў жыцці трывалі ў руках фотакамеру.

Рэдакцыя газеты стараецца ўціснуць у газетны аркуш як мага больш інфармацыі, і гэта прыносіць толькі шкоду газете. Напрыклад, у "Народнай Волі" часта можна ўбачыць надрукаваныя вельмі вялікімі літарамі загалоўкі на актуальныя тэмы грамадскага жыцця. Адразу звяртаеш увагу на праблемы. Нават тэкст артыкула ўжо толькі дапаўняе загаловак.

Прабачце, Алег Анатольевіч, але ж надакучыла Ваша перапіска з чыноўнікамі, асабліва ўжо не хочацца чытаць іх (чыноўнікамі) бесталковыя адпіскі. У гэтых адпіскіх - здзек з усіх сябру ТБМ. Наогул газета вельмі лаяльная да ўлады. Можа я памыляюся, але ж у газете не друкаваліся матэрыялы, у якіх была б крытыка канкрэтных кіраўнікоў райвыканкамаў за русіфікацыю ў іх раёнах.

Увогуле трэба, Алег Анатольевіч, актыўізацца работу мясцовых суполак ТБМ. Многія сябры ТБМ у гэтых суполках непрэзентуюцца. Ім жа няма чым дома займацца. Няхай яны ходзяць на прыём да шматлікіх чыноўнікаў рэйніх і абласных выканкамаў па пытаннях падтрымкі і папулярызацыі беларускай мовы. Тэксты артыкулаў, якія друкуюцца ў газете, не заслужваюць на памылкамі. Газетныя публікацыі па курсу беларускай мовы былі б вельмі даречнымі для тых людзей, як я.

Падтрымка беларускай мовы. Трэба чыноўнікамі афіцыйна запрашваць на мерапрыемствы, якія праводзяцца суполкамі ТБМ. Можна і трэба кожны дзень турбаваць чыноўнікаў, дэпутатаў па пытаннях беларусізацыі паштоўкамі, тэлефонаваннямі, дасылаць звароты праз інтэрнэт. У паштоўках высылаць ім асобнікі газеты "Наша слова", віншаванні з нацыянальнымі святынямі, юбілейнымі датамі беларускай гісторыі. Нас, сябру ТБМ, вельмі многа, і калі кожны з нас хоць штосьці канкірэнтна ў справе беларусізацыі зробіць у сваіх вёсцы, пасёлку, горадзе, там дзе працуе, жыве - гэта будзе сведчыць і для ўлады, і для грамадскасці, што ёсьць знізу не толькі падтрымка беларускай мовы, але і патрэба ў ёй.

Не ведаю як зрабіць, але было б вельмі добра, каб газета "Наша слова" вучыла чытачоў беларускай мове. Усё мы, сябры ТБМ - нашчадкі савецкага чалавека, усё зруспіфікаваны, толькі хтосьці можа ў меншай ступені, а напрыклад, я ўжо многа гадоў жыву пасля Расіі на Радзіме а ніяк не могу дасканала вывучыць беларускую мову, размаўляю на "трасянцы", пішу з памылкамі. Газетныя публікацыі па курсу беларускай мовы былі б вельмі даречнымі для тих людзей, як я.

З павагай,

Міхась Спрыдовіч,
сябар Івянецкай суполкі ТБМ.

Добры дзень, шаноўная рэдакцыя "Нашага слова".

У газете ад 3.02.2016 г. прачытала артыкул "Пра падпіску на "Наша слова" і вырашыла напісаць некалькі радкоў, бо не засталася абыякавай ад прачытанага. Я - былая настаўніца беларускай мовы, ціпер на пенсіі, мне 81 год, выпісваю і чытаю рэгулярна "Наша слова" і не толькі выпісваю, але і маю падшыўкі за шмат гадоў.

У кожным квартале ўважліва

чытаю і чытаю і ўважліва

згодна.

Газета, вядома, вельмі добрая, трэба вынесці падзяку за яго тытанічную працу і ўвагу да кожнага чытача. І я па тэлефоне звярталася да яго, калі мне газету не даскалала. Ён патэлефанаваў на пошту ў наш раён, і справа наладзілася.

Патрабаванні ў артыкуле вялікія, але хто і за якія сродкі будзе гэта ўсё рабіць?

Пункт 3. Я, напрыклад, вялікія артыкулы чытаю заўсёды ўважліва, бо яны ак

туальныя, і дзе ты іх больш

прачытаеш?

Пункт 4. Вельмі слушна,

на гэта трэба звярнуць

увагу. З цікавасцю прачытала

шынамы рэцензію Алы Петрушкевіч на часопіс "Верасень".

Пункт 6. Без конкурса можна абыціці, бо яны падтрымчыкі не прыцягнуть.

Пункт 8. Вельмі слушны пункт.

Пункт 10. Як для мяне, то гэты гумар не патрэбны.

Не згодна я, што ўсё пасённыя і гультаі. Вядома энтузіястама мала, але ўмовы такія.

Ад сябе хачу дапоўніць. Як я паглядзела, то наклад шмат большы за падпіску. Не трэба "тыкаць" газету прости абы-як. Падпіска бібліятэкам, школам іншы раз (а то і ў большасці выпадкаў) ім не патрэбная, і яны яе не выкарыстоўваюць. Хай будзе наклад па патрэбнасці.

У газете падаюцца прэ

зентыцы многіх кніг, напрыклад, кнігі "Скідзель", яе шукала паўсяоль, не магла ніяк дастаць, але ўсё ж такі маю, дзякуючы добраму чалавеку. Зараз гаворыцца пра книгу "Беларуская глыбіня". Я яе таксама ўжо даўно чытала, дык я пра тое, хай бы які пункт ці кнігарня маглі б прысылаць кнігі накладной платай, і аб гэтым была б аў'ява ў газете. Нехай яхнага дойдзе да тae кнігарні.

У міністэрстве прэзыдэнты ўжо добра, што яна ёсць. Яе рупліўцу Станіславу Вацлававічу жадаю плаёну ў яго пачэснай працы. А пранавы, падказкі, вядома, могуць быць. Рэдакцыя, наколькі зможа, іх улічыць.

З павагай

Яўгенія Кулевіч,
в. Сялец,
Смаргонскі р-н.

Рэдактару газеты
"Наша слова"
Судніку С.В.

Шаноўны Станіслаў Вацлававіч!

У асобных нумерах газеты падымалася пытанне

"Смутак матчын жаўранкам звініць..."

Да 60-годдзя з дня нараджэння пісьменніка Уладзіміра Ягоўдзіка

Гартаючы стары "ЛіМ" натрапіў на паэтычны дэбют Уладзіміра Ягоўдзіка. Так-так, я не памыліўся, менавіта на паэтычны дэбют, які адбыўся ў "ЛіМе" 18 чэрвеня 1976 года. Тады Уладзімір Ягоўдзік займаўся на трэцім курсе філалагічнага факультета Белдзяржуніверсітэта і ... пісаў вершы. Тры з іх апублікаваў "ЛіМ". Гэта вершы "Радзіме", "У інтэрнаце" і "Дзень Перамогі". Верш пра студэнцкі інтэрнат запомніўся адразу:

*Не спіз за вонкамі
на Паркавай стаціца,
Наўкол рассыпаўшы
як пацеркі агні...*

*А ў інтэрнаце -
хlopцам вёска сніца,*

*Дзе смутак матчын
жаўранкам звініць.*

*Адкрыты твар
у кожнага ішаслівы,*

А вусны пахнуць

кветкамі палёў...

I неяк светла,

крышку сарамліва

Глядзяць з далоняў

зоркі мазалёў.

Сумны верш, але такі блізкі сэрцу, такі шчыры і цэлы, як той матчын смутак. А два вершы "Вясновае" і "Вечар" Уладзіміра Ягоўдзіка быўші надрукаваны і ў зборніку студэнтаў-узлётніцай Белдзяржуніверсітэта "Весны" (1977). Тады юнаку з вёскі Кастроўчы Слонімскага раёна было толькі 21. Божа ж ты мой, а здаецца, што гэта ўсё адбывалася ўчора. А тая ж паэтычны "Весны" чытала ўся Беларусь. Ды і наклад быў прыстойны - 4700 асобнікаў.

Уладзімір Ягоўдзік у літаратуру ўшоў імкліва. Але ўгняздзіца ў пазіці ён не змог, бо мала яму было там месца, мала было шырыні, прастору. Перайшоў на прозу. І яна прынесла юнаку ўдачу і поспех. Першую "Стронгу" ён злавіў у 1984 годзе, куды ўваішлі аповесць "І паклікала я...", а таксама апавяданні. Другую "Стронг" да яго прыплыла з Масквы ў перакладзе Валянціны Шчадрыной у 1987 годзе. Да беларускай кнігі прозы "Стронга" прадмову напісаў Яўген Лецка, які падрэсліў, што першай кнізе "Уласцівы праўдзівасць, шчырасць і пошукаласць адначасова". Да маскоўскай "Стронгі" прадмову напісаў Уладзімір Калеснік з Берасця, адзначыўшы, што мастацкую прозу Уладзіміра Ягоўдзіка адрознівае "обостренна-нравственная мотивация чувств, намерений и поступков героеў".

Услед за "Стронгай" адна за адной пачалі пісацца і выдавацца новыя кнігі прозы, п'ес, казак, эсэ пра мастакаў і пісьменнікаў. Чытачы памятуюць удалыя кнігі Уладзіміра Ягоўдзіка як для дарослых, так і для дзяцей: "Прыручэнне птушкі" (1989) у прыгожым афармленні Уладзіміра Савіча, "Вочы начніцы" (1989), што выйшла ў выдатнай некалі бі-

бліятэчны часопіс "Маладосць", "Белыя рысы на чорным полі" (1995) - книга артыкулаў і эсэ пра дзяячаў беларускай культуры, а цэлу дзіцячу бібліятэку самых разнастайных па жанру выданняў. Усіх прости немагчыма пералічыць.

У 2008 годзе пісьменнік заснаваў серию "Скарбы Радзімы" і пачаў у ёй для школьнікаў і іх бацькоў, а таксама для настаўнікаў, выдаваць прыгожыя каляровыя кніжкі. Кожная кнішка, прысвечана аднаму скарбу. І такіх кніжак скарбаў Уладзімір Ягоўдзік падрыхтаваў і выдаў ажно 26. Якія гэта цудоўныя, прыгожыя і яркія выданні! Яны прысвечаны беларускай зіме, вясне, лету і восені, нацыянальным паркам і запаведнікам, звярам, птушкам, матылькам, кветкам, азёрам і рэкам. Асобныя выданні пабачылі свет пра разнастайныя валуны, пра тура, пра тое, чаму зніклі маманты. Усе гэтыя выданні, калі яны траплялі дзесяці настаўнікам у рукі, іх нельга было вярнуць назад, бо іх усе хадзелі гартаць і чыгатаць. Аўтар ведае, што цікавіць сёня юных чытачоў, якую кніжку яны пакладаюць у свой партфель і дома авалязкова прачытаюць. З густам дзястак і школьнікаў пісьменнік даўно пазнаёміўся. Но некалі рэдагаваў газету "Дзеці і мы", часопіс "Бярозка". А ў лютым 1995 года Уладзімір Ягоўдзік засноўвае свой уласны дзіцячы экалагічны часопіс для сям'і і школы "Лесавік". Яму ўдалося выдаць звыш 80 нумароў. Гэта быў унікальны часопіс сяброду прыроды. У ім друкаваліся фотаздымкі вядомых фотамайстроў Беларусі Гіара Бышнёва, Сяргея Чарапіцы, Мікалая Гулінскага, Георгія Гулеўскага і іншых. Рэдактар прафесійна падбіраў для "Лесавіка" неабходныя тэксты, пісаў свае ўласныя, друкаваў пісъмы дзяцей і настаўнікаў, вершы беларускіх паэтак, праводзіў экалагічныя конкурсы - адным словам, пісьменнік-рэдактар вучыў нас любіць і берагчы прыроду. На жаль, цяпер гэты часопіс не выдаецца з-за фінансовых проблемай.

Наогул, Уладзімір Ягоўдзік - прыродазнаўца. Усё жыццё ён любіць вёску. У вёсцы нарадзіўся, пайшоў у школу. Але рана застаўся без бацькоў. З роднай вёскай Кастроўчы яго часцей за ўсё звязвалі канікулы, куды з розных інтэрнатаў прыезджаваў да свайго дзеда. Найчасцей ён сёня прыгадвае маці і дзеда. Мама часта хварэла, таму найбольш выхаваннем унука займаўся родны дзядулі. Першую свою аповесць "І паклікала я..." празік адрасаваў "У вянок маме". Гэта аповесць пра тое, што ён перажыў, што бачыў, што думаў. А потым была яшчэ адна аповесць "Вочы начніцы" - шчымліва-самотны твор пра маці, пра дзеда і бабулю, пра маленства і станаўленне харак-

Уладзімір Ягоўдзік (злева) і Мікола Пракаповіч у Пружанах

тару. Яна была напісана на аснове асабістага перажытага, пранізана пачуццём тужлівага болю. Шмат разоў перачытаў гэту аповесць Уладзіміра Ягоўдзіка і заўсёды перачытаў разам з аўтарам, здаецца, бачачы праз акно сваёй старой хаты яго суседнія, зусім блізкія з маёй вёскай на Слонімшчыне, вёску Кастроўчы. Усе вёскі-суседзі Уладзімір ведае, як кажуць, на памяць. Мы з ім дзесяткі разоў іх аб'ездзілі ўздоўж і ўпоперак. А зусім побач з Кастроўчыкам знаходзіцца вёска Едначы. Некалі паэт Алеся Пісемнікоў напісаў верш "Едначы" і прысвяціў яго Уладзіміру Ягодзіку. Ён пачынаеца радкамі:

*Сонца заходзіць -
вогнічча ўсходзіць,
Свеціць ласкава юначы.
Усё-такі добра, Валодзя,
Што ёсць на зямлі Едначы...*

Вельмі плённым для Уладзіміра Ягоўдзіка быў 2005 год. З друку выходитці яго двухтомнік "Выбранае" ў шырокім афармленні мастака Юрасія Алісевіча. Падмуркам для "Выбранага" сталі сем тонкіх кніжак для дзяцей, якія раней выходзілі асобынімі выданнямі, сярод якіх "Птушынай дарога", "Нацыянальныя паркі Беларусі", "Менеск і яго браты", "Сонечныя пляёлісткі". На міжнародным конкурсе ў Браціславе двухтомнік атрымаў ганаровую ўзнагароду ў намінацыі "Самае лепшае выдавецтва". Крытэрыямі ацэнкі ў гэтым намінацыі былі вартасць і змест кнігі, а таксама ўмenie выдавецтва правільна і найбольш цікава прадставіць матэрыял сваім чытачам. Дарэчы,

а гадамі раней Уладзімір Ягоўдзік становіцца лаўрэатам Літаратурнай прэміі імя Янкі Маўра.

З 2012 года Уладзімір Ягоўдзік плённа распачаў выданне сваіх новых кніг. Ён не толькі іх піша, але сам выдае, сам распаўсюджвае і презентуе свае кнігі ў навучальных установах краіны. У асноўным усе яны прысвечаны беларускай прыродзе, беларускай гісторыі, легендам і паданням і адрасаваны настаянікам. У 2012 годзе выходзіць кніга пісьменніка "Сіні калодеж", у якую ўйшлі 100 беларускіх легенд і паданняў, пераказаны аўтарам. У 2013 годзе - кніга аб прыроде "Годкарагод", потым - кніга апавяданняў і мініяцюра "Лясныя таямніцы", прысвечаная рокам, азёрам і крыніцам, затым - кніга казак "Медзяны дзядок" і г.д. Пісьменнік добра ведае дзіцячу псіхалогію, умеє размаўляць з маленькімі чытачамі пра самае вялікае, непаўторнае, агульначалавече. Дзеці любяць яго творчасць, а ён любіць сустэречы з імі.

Вельмі карыснай для школьнікаў атрымалася кніга Уладзіміра Ягоўдзіка "Шлях Рагвалода" (2013). Яна прысвечана беларускай гісторыі, а таксама сюды ўйшлі і пераказы славутай "Аповесці мінулых гадоў". Здзівіў літаратар нас і выданнем "Быў знак на небе" (2015) - кнігай аб прыродзе Беларусі ў з'явах і падзеях. Што гэта значыць? Да тое, што ў кнізе аўтар сабраў самыя цікавыя звесткі пра беларускую прыроду за тысячу гадоў, занатаваныя ў летапісах і на старонках друкаваных

выданняў, пачынаючы з 1002 года, калі "у той год з неба плылі зоркі і было шмат даждоў..."

Уладзімір Ягоўдзік - яшчэ і драматург. Ён напісаў для дзяцей п'есы, што ставіліся ў лялечных і драматычных тэатрах краіны, на Беларускім радыё і тэлебачанні. А гэта - "Залатое зярнітка" (пастаўлена ў 1983), "Сонейка, свяці!" (надрукавана і пастаўлена ў 1985 годзе), "Пякла баба калачы" (з А. Шкільнкам, пастаўлена ў 1987 годзе), "Сакрэты Вогніка" (пастаўлена ў 1987 годзе), "Усміхніся, прынцэс..." (надрукавана і пастаўлена ў 1990 годзе) і дзесяткі іншых...

Спіс напісанных твораў, выдадзеных кніг на самыя разнастайныя тэмы ў Уладзіміра Ягоўдзіка даволі шмат. Пра іх можна спрачацца і разважаць бясплатна. Гэта добрая альтэрнатыва дзіцячым цэнтрам. Да таго ж вялікі плюс бібліятэкі ў выхаванні дзетак - з маленства прывіваеца любоў да кніг і чытання, а таксама да роднай мовы.

На адным з таких заняццяў пабывалі і мы і засталіся вельмі задаволены. Прывесчаны ён быў вывученню частак цела. Дзеткі сядзелі за столікамі, разам з бацькамі выразалі з картону рукаўчікі і ўпрыгожвалі іх, слухалі вершы і танцавалі. А пасля яшчэ разглядалі кнігі з малюнкамі і гуляліся ў малым пакойчыку. І не хацелася східзіць.

А яшчэ нядаўна ў бібліятэцы адбылася супрэчча з пісьменнікам Анатолем Зэкам. У рамках рэспубліканскай акцыі "Сямейнае чытанне", адным з арганізатораў якой з'яўляецца выдавецтва дом "Звязда". На гэту супрэччу былі запрошаны дзеткі 3-га класа сталічнай гімназіі № 11, дзе праходзіць Тыдзень беларускай мовы. Яны з цікавасцю слухалі аўтара, разгадвалі загадкі, атрымліваючы калядарыкі, а напрыканцы - аўтографы да кнігі "Вожык вёс саканожак".

Наведаўшы аднойчы гэту бібліятэку, вы становеце яе пастаянным сябрам і чытаем.

Дзіцячая бібліятэка

№ 10

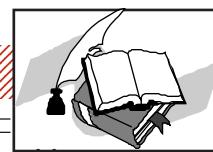
Мы прызыўчайліся думка, што бібліятэка - гэта суцэльныя паліцы кніг і цішыня. Але весела і цікава бавіць час можна і тут - у гэтым вы пераканаецца, наведаўшы дзіцячу бібліятэку № 10. Сюды вы можаце прыйсці разам з малымі дзеткамі. Гэта месца не толькі для чытання, але і знаёства, размоў, творчых заняткаў.

Асаблівасць дзіцячай бібліятэкі № 10 - яна мае шмат пакояў. Акрамя абанементаў і чытальных залаў для старэйшага ўзросту з камп'ютерамі, для малодшага ўзросту са столікамі і "мядзведжым кутком", ёсць яшчэ некалькі пакояў, у тым ліку для мерапрыемстваў з аўтальнымі сталом, гульнявы з цацкамі і дыванком, яркімі і каляровымі кнігамі для дашкоўлінікаў.

Маючы такія магчымасці, такую прастору, бібліятэка прыпрануе для сваіх маленьких чытачоў Школу ранняга развіцця "0+". Чытаем дзецям" у рамках "педагічнай майстэрні", сутнасць якой заключаецца ў арганізацыі навучальнага працэсу праз гульнявую, да-следную дзейнасць, творчасць. Школа складаецца з дзвюх груп: для дзетак з 1 года да 2, другая - з 2 да 4-5 гадоў.

Тут вас чакаюць супрэчныя з кнігамі і іх аўтарамі, знаёства з цікавымі людзьмі, майстэр-класы і шмат-шмат іншага. Ну а вядуць заняцкі ў "школе" самі бібліятэкарэ, прычым на добраахвотных пачатках, і займацца можна бясплатна. Гэта добрая альтэрнатыва дзіцячым цэнтрам. Да таго ж вялікі плюс бібліятэкі ў выхаванні дзетак - з маленства прывіваеца любоў да кніг і чытання, а таксама да роднай мовы.

На адным з таких заняццяў пабывалі і мы і засталіся вельмі задаволены. Прывесчаны ён быў вывученню частак цела. Дзеткі сядзелі за столікамі, разам з бацькамі выразалі з картону рукаўчікі і ўпрыгожвалі іх, слухалі вершы і танцавалі. А пасля яшчэ раз

Вандроўка ў госці да карыфеяў беларушчыны

Вандроўку ў госці да карыфеяў беларушчыны зладзілі сябры магілёўскай суполкі ТБМ. 9 студзеня мы наведалі жывога класіка беларускай літаратуры, народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча і пісьменніка, літарата-даследчыка, фальклорыста-этнографа Арсена Ліса.

Паколькі Ніл Сымонавіч у свае 84 гады пачуваецца не надта добра, планавалася не затрымлівацца ў яго і не напружваць доўгімі размовамі, абмержаваць сустречу 15-20 хвілінамі, каб паспесь сказаць колькі добрых словаў ды атрымаць аўтографы, але незадавна размова зачыгнулася на паўтары гадзіны. Гаворка пачалася са

знаёмства з гасцімі, бо апроч Алега Дзялякова ўсе астатнія ўпершыню сустрэліся з патам, ды яшчэ ў яго доме. Цікавіўся Ніл Сымонавіч і нашымі ТБМ-аўскімі справамі, узгадалі вядомых землякоў з Магілёўшчыны, якіх ён ведаў, а для некага нават быў настаянікам, абмеркавалі і сучасны стан роднай мовы і нацыянальной культуры, адносіны дзяржавы да ўсяго беларускага, бо што і казаць, калі нават у кнігарнях не знайшлося ніводнай кнігі народнага паэта, а збор твораў шаноўны Ніл Гілевіч выдаваў за юласную і не надта вялікую пенсію. Бысконца можна было размаўляць з гэткім цікавым чалавекам, але ўсё ж давялося спыніцца, а на дойгую памяць аб сустречы Ніл Сымонавіч пакінуў ўспаміны запісы на наших асобніках сваіх цудоўных кніг.

Наступнай мэтай нашай гасцёўнай вандроўкі стаўся вядомы беларускі літарату-

р Варта яшчэ дадаць,

21 лютага 2016 г.

У Магілёве беларуская дыктоўка ў Міжнародны дзень роднай мовы. Пачатак у 13.00 у Палацы культуры вобласці (ДК "Хімвалакно"), у Белай зале на другім паверсе. Пасля дыктоўкі - урачысты канцэрт, прысвечаны 75 - годдзю Уладзіміру Мулявіну.

Алесь Сабалеўскі,
г. Магілёў.

Да Дня роднай мовы

Да Міжнароднага дня роднай мовы Лідская гарадская арганізацыя ТБМ выпустіла камплект паштовак пад адзіным заклікам: "Не забывайма беларускія словаў". Агульны наклад - чатыры тысячи асобнікаў. Паштоўкі можна будзе знайсці на сядзібе ТБМ.

Наш кар.

Да ведама жыхароў Лідскага раёна, сяброў ТБМ, аматараў і прыхільнікаў беларускай мовы

IX Агульнацянальная дыктоўка да Міжнароднага дня роднай мовы на Лідчыне пройдзе:

19 лютага.

Цэнтральная раённая бібліятэка імя Янкі Купалы, вул. Ленінская, 10 - 11.00.
6-ты бібліятэчны філіял г. Ліды, вул. Фурманава, 17 - 15.00.

20 лютага.

Бібліятэка в. Мінайты - 10.30.
Бярозаўская гарадская бібліятэка - 13.00.
4-ты бібліятэчны філіял г. Ліды, б-р князя Гедзіміна, 5 - 14.00.

Бібліятэка в. Далекія - 16.00.

21 лютага.

З-ци бібліятэчны філіял г. Ліды, м-н Маладзёжны, вул. Фамічова, 6 - 10.30.

Аграсядзіба Пескі - 18.00.

Дзень і час дыктоўкі у іншых установах і населеных пунктах просім удачлівасць на месцах.

24 лютага - літаратурныя сустречы з Э. Акуліным і Л. Дранько-Майсюком:
- у Лідскім каледжы, вул. Кірава, 20 - 13.45.
- у Літаратурным музеі (домік Таўлай) - 15.30.

Шаноўныя лідзяне, чакаем вас у гості да беларускай мовы па ўсёй Лідчыне.

Леанід Лыч

У памяці застанецца назаўсёды

(Працяг. Пачатак у папяр.
нумары.)

Не магу не адзначыць, што ў той да немагчымасці азмрочаны сістэмай дзяржаўнай русіфікацыі час не адчуравалася беларускай мовы ўсярадня Валодзі і Клары. Калі з Ефрасіннія наведвалі іх, дык здавалася, што трапілі ў нейкі боскі беларускамоўны аазіс. Як бы хадзелася, каб ён не засох, не пакрыўся ўсялякай твманню і пасля таго, як яго галоўны архітэктар Уладзімір Содаль адышоў на той свет.

Мяне з Валодзем бясконца абрадавала Гарбачоўская перабудова, як бы апощною не ахайлілі раней і зараз прыхільнікі казарменнага сацыялізму, уяўнага камунізму, без яе ў нас не началася б доўгачаканае нацыянальна-культурнае Адраджэнне. Беларусь не мела б дзяржаўнасці. А калі б усталяваная ў ліпені 1994 г. прэзідэнцкая сістэма кіравання краінай у сваім уласным доме аддала прыярытэты роднаму беларускаму, а не чужому, рускаму, дык сёння ні ў кога не ўзнікала б пытання: беларусы - гэта самастойны народ ці атожылак рускай нацыі, нешта нейкае этічна не завершанае.

Гарбачоўская перабудова вынесла на паверхню шмат з таго, што здавалася, год-два таму назад дажывала свае апощніні дні. Да беларускага нацыянальнага руху далучалася без усялякага прымусу ўсё больш і больш людзей. Валодзі з Кларай падаліся ў шэрагі Беларускага народнага фронту "Адраджэнне" і зімалі там досьць актыўную пазіцыю. Не знайсці аінводнага большменш значнага народафронтавскага мерапрыемства, у якім не ўдзельнічалі б яны, прычым часта і са сваімі дзецимі, пераважна з сынамі Маратам.

Мы з жонкаю Ефрасінню выбралі для сябе зусім іншыя варыянты: заняліся ідэалагічным забеспечэннем нацыянальна-адраджэнцкага руху. І, думаю, не памыліся, бо тут шмат чаго было да канца незразумелым нават для дастаткова

адукаваных, з багатым жыццёвым досведам людзей. Свае публікацыі, галоўным чынам у перыядычным друку, прысвячалі часцей за ўсё праблемам адукцыі, культуры, мовы на розных этапах айчыннай гісторыі.

Наша праца неверагодна ў складнілася з экстремізмам дзяржаўнай палітыкі русіфікацыі, у чым вялікая заслуга маўтнай уладнай вертыкаля. Яе спаўніла наваднілі чыноўнікамі, што ў савецкі час актыўна займаліся ва ўмовах БССР заганай практикай збліжэння і зліцца нацыі і народнасці СССР, г. зн. русіфікацыі. За больш як дваццаць гадоў панавання прэзідэнцкай сістэмы ў краіне не створана аніводнай сярэднія спецыяльнай ці вышэйшай беларускамоўнай наручальнай установы. Амаль поўнасцю ліквідавалі ў гарадах беларускамоўную агульнаадукатыўную школу. Нікчэмная яе ролі і на вёсцы. Маладыя пакаленні беларусаў - іх будучыня - узгадоўваюцца ў абсалютным адрыве ад нацыянальнай глебы. Растуць, як гарох пры дарозе. Страшэнна зруспіфікованымі сталі афіцыйныя перыядычны друк, электронныя сродкі масавай інфармацыі, прычым часта па віне саміх жа іх супрацоўнікаў - выпускнікоў хвалёнага ў нас факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, а затым яго ж Інстытута журналістыкі. Не задавальняла мяне з Валодзем стаўленне да нацыянальнага з боку кіраўнічых кадраў культуры, ад чаго ў ёй з году ў год толькі мачнёў рускі пачатак. Такога роду праблемы і падобны ім заўжды былі ў нас тэмай безрадасных разважанняў, што не толькі наводзіла на смутак датычна будучыні Бацькаўшчыны, але і ў пэўнай ступені адбівалася на стане здароўя, што асабліва заўважалася за Валодзевым. Відаць, давалася ў знакі яго колішняя прамернай не так прафесійная, як нервовая нагрузкa пад час працы на савецкім тэлебачанні. На маю долю такія выпрабаванні не выпадалі.

Як вынік, мы ўсё раздзей і радзей сустрэваліся на рознага роду мерапрыемствах нацыянальна-адраджэнцкага характару. А калі Валодзі і ўдзельнічалі ў іх, дык звычайна толькі ў пасённой ролі.

З найвялішай адказнасцю Валодзі наведваў, нават і ў апошнія гады свайго жыцця, ладжаны Таварыствам беларускай мовы імя Францішка Скарыны мерапрыемства. У склад кіраўнічых органаў гэтай грамадскай арганізацыі уваходзіў і я. І што характэрна: уяўлі і вывелі мяне з яго ў маю адсутнасць. Выключэнне з сяброву Трусаўца прынялі аднагалосна.

мяркуем што-небудзь з надзённага жыцця нашага народа.

- А вось і не абраўлі, - з усей зур'ёзнасцю заяўляю яму, - і ты "па-сяброўску" прикладу да гэтага руку сваю, бо прапаноўву Трусаўца прынялі аднагалосна.

- І праўда, я таксама прагаласаваў за яе, але і думашь не думаў, што ты не ўключаны ў спіс новых сяброву Рады. Усё неяк атрымалася, як кажуць, механічна. Сваю віну прызнаю і шчыра прашу прабачэння. Каб хоць крыху згладзіць сваю здраду найлепшаму сябру, у бліжэйшыя дні і я падаю заяву пра выхад з Рады ТБМ.

- А вось гэтага акурат і не трэба рабіць, - ражуча скажаў я. - Бы калі замест мяне ў склад рады ТБМ трапіў малавядомы сярод удзельнікаў нацыянальна-культурнага руху чалавек і пачне самааддана працаўцаў на яго карысць, дык у прапанове Трусаўца нічога нельга шукаць заганнага. Яна ж не зрабіла мяне пасённым у барацьбе за выратаванне беларускай мовы ад так рэальнага скону ў выніку татальнага выкарыстання рускай мовы ва ўсіх сферах нашага жыцця, пра што так добра пастараліся і сёння стараючы адарваны ад нацыянальнага грунту не толькі палітыкі, але і шырокія колы інтэлектуалаў.

Заўважу, што так, як і Содаль, тлумачыў мне прычыну галасавання за прапанову Трусаўца пракладна з тузи маіх прыяцеляў, добра вядомых у краіне асобаў. Ні на ётую крыўду не меў на самога Трусаўца: ён кіраўнік ТБМ і ў сваю каманду набіраў тых, хто яго цалкам задавальніў. Пры сустрэчы мы падавалі адзін аднаму рукі. Дый як тут крыўдаўца, калі проста на вачах падняспынімі шкваламі русіфікацыі гібелі беларускай мовы на сваім родным абшары. І як шкода, што сярод праведзеных ТБМ мерапрыемстваў не знайсці такога, якое хоць трохі прытартмазіла б гэты антынацыянальны дзяржаўны разгул у моўнай сферы. Перашкодзіць уладам у гэтым так і не змаглі аніводнай грамадскай культурніцкага плана арганізацыя, аніводнай апазыцыйнай партыя. Сарваць злачынныя планы дзяржавы па суцэльнай русіфікацыі тытульнага народа краіны мог бы толькі агульнанацыянальны рух. З-за актыўнага дзеяння створанай галоўным чынам з уласнага дэзнацыяналізаванага элементу "пятай калоны" такі рух адсутнічаў і тады, і сёння. Каб паверыць у этічнае выжыванне беларусаў у той суперэкстремальны сітуацыі, трэба было быць альбо незвычайна высо-

Уладзімір Содаль у сядзібі ТБМ (першы злева)

кай ступені аптымістам, альбо зусім не ўмесьці ацэніваць рэальнае становішча рэчач. Содаль не належыў да аніводнай з гэтых катэгорый людзей. Незаменнымі страты беларускай мовы ён бачыў не толькі на яве, але і ў сне, не знаходзячы аникага надзеінага выйсця. Перажыць такую катастрофу яму было немагчыма. Гэтага шчырага, нястомнага змагара за роднае слова звязлі са свету не так цяжкія хваробы: гіпертанія і цукровы дыябет, як практична поўны, па віне дзяржавы, заняпад нацыянальна-культурнага Адраджэння з яго асяродкам - беларускай мовай. Яна для Содала была не толькі матэрыйям плённай літаратурнай дзеяніасці, адзінм зоркам камунікацыйных зносін з людзімі, але і краіне важным атрыбутам самога жыцця. У героя маіх успамінаў яно арганічна пераплятаецца з беларускай мовай. Такога супрасція паміж родным словам і самім жыццём чалавека, як у нашым выпадку, не проста адшукаць на рубяжы XX - XXI стагоддзя, за што мы па ўсёй справядлівасці асуджаем прэзідэнцкую сістэму - галоўную віноўніцу вываду беларускай мовы з усіх сфераў грамадскай дзеяніасці чалавека.

У такой безнадзейнай для беларускай нацыянальнай ідэі сітуацыі многія мае сябры скардзіліся на пагаршэнне стану свайго здароўя, але найбольш Содаль - сапраўдны рыцар беларускай мовы. Гэтая трагічная для Бацькаўшчыны страта адбылася ў ракавы для яе дзень 15 красавіка 2015 года. На Валодзевы саракавіны ўнёс прапанову стварыць рукуспіс альбом-устспаміны (гэты артыкул якраз і ўношу ў яго) яго блізкіх сяброву, які павінен захоўвацца ў сям'і нябожчыка. Чаму рукапіс альбом-устспаміны? А таму, што аінводзін набраны з дапамогай сучаснай тэхнікі тэкст не валае такой прыцягальнасцю, як напісаны рукою дый прытым яшчэ неабыкавага да таго, каму ён прысычаны. Но варта было бы увесці ў практику складанне падобнага роду рукапісных альбомаў-устспамінаў пра самых вядомых асобаў Бацькаўшчыны.

* Сітуацыя падаецца не зусім дакладна. Статут ТБМ выключэнне з Рады не прадугледжвае. Рада ТБМ абираеца на з'ездзе ТБМ з дэлегатаў з'езду, у тым ліку і па прапановах з заўгода. Была б згоды самога кандыдата: вусная ці пісьмовая. Рэд.

Уладзімір Содаль выступае на вечарыне да 160-х угодкаў Ф. Багушэвіча,
г. Менск, кінатэатр "Змена", 21.03.2000 г.

Так і хочацца на ўвесце голас закрычаць: "Божа, ратуй беларускі народ, які на планете Зямля ўяўліўся з Твой добрый ласкі! Дай нам як мага больш Содаліяў!"

2016 - Год культуры

Шляхі супрацоўніцтва ў інфармацыйнай прасторы

У рамках Дня спецыяліста "Інфармацыйная веды як адлюстраванне мінулага і сучаснага Лідчыны" ў Цэнтральнай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы адбыўся круглы стол "Інфармацыйная прастора Лідчыны: шляхі супрацоўніцтва", арганізаваны бібліятэкай і газетай "Наша слова". За круглым сталом сабраліся прадстаўнікі розных устаноў, так ці інакш звязаных з інфармацыйным забеспечэннем насельніцтва: Цэнтральная раённая бібліятэка, раённых сродкаў масавай інфармацыі, Лідскай друкарні, Дзяржаўнага занальнага архіва, Гісторычна-мастацкага

музея і інш. Удзельнікі круглага стала абміркоўвалі пытанні эфектуўнага супрацоўніцтва ў Год культуры, абменьваліся досведам работы, дзяліліся планамі на бягучы год.

Загадчык аддзела маркетынгу бібліятэкі Дар'я Марцінківіч азнаёміла прысутных з найболыш значнымі мерапрыемствамі бібліятэкі, запланаванымі на 2016 год, і запрасіла прадстаўнікоў іншых устаноў да супрацоўніцтва ў гэтых меропрыемствах. Так, на працягу ўсяго года будзе праводзіцца 2-гі раённы літаратурны кон-

курс імя Веры Навіцкай "Дарослыя - дзецы" (першы такі конкурс дзіцячых твораў літаратараў Лідчыны ўжо праводзіўся ў 2014 годзе). Творы для дзяцей, дасланыя на конкурс і якія адпавяданы ўсім яго патрабаванням, увойдуть у зборнік "Дарослыя - дзецы". На красавік запланаваны 4-я Лідская чытаніні (навукова-практична канферэнцыя) "Сто год афіцыйнай беларускай школе на Лідчыне". У канцы вясны ў бібліятэцы будзе праведзены Дзень музея, прымеркаваны да 75-й гадавіны пачатку Вялікай

Айчыннай вайны. А бліжэй да канца года, у сувязі са 125-годдзем з днём нараджэння вялікага класіка беларускай літаратуры Максіма Багдановіча, раённая бібліятэка рэалізуе літаратурны праект "Чытаем разам Багдановіча". У рамках праекту - конкурс чытальнікаў. Лепшыя чытальнікі па выніках конкурсу будуць запрошаны на Літаратурна-музычную зазімкі "І зорка гарыць, і не вяне вяночок".

Удзельнікі круглага стала праслушали лекцыю "Архівы і іх месца ў інфармацыйным грамадстве", з якой перад аўдыторыяй выступіў малодшы навуковы супрацоўнік інстытута гісторыі Акадэміі навук, наш малады зямляк Кірыл Сыцько.

Акрамя круглага стала, у рамках Дня спецыяліста ў бібліятэцы адбыўся адкрыты прагляд часопісаў, газет, электронных і іншых краязнаўчых выданняў, экспкурсія для гасцей па установе.

Алесь МАЦУЛЕВІЧ.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб зарэгістрацыі № 908 ад

18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даўгіна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslova@tut.by

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная камітэта:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок,
Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка,
Эла Оліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч,
Станіслав Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.

<http://naszaslova.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbm-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

№ 7 (1262) 17 ЛУТАГА 2016 г.

наша
СЛОВА

У Мажэйкаве адкрылася выставка старажытнасцяў

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.
Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Газета надрукавана ў Лідской друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".
Газета падпісаны да друку 15.02.2016 г. у 17.00. Замова № 272.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікі.

Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіски: 1 мес.- 9800 руб., 3 мес.- 29400 руб.
Кошт у розницу: па дамоўленасці.